VIRAK

18. Åpen vitenskap – publisering

Fredag 14. juni 12:05-14:15

Open access og nyvertidskrifter: Hvordan Plan S forandrer den norske debatten om vitenskapelig publisering

(Forelesningspapir)

Eva Sæverås og Siv Claire Olsen - Universitet i Sørøst-Norge

Introduksjon: Da Allmannsen avdekte problemet med omfattende publisering i nyvertidskrifter og på nyvekonferanser i en artikkel fra august 2018 mediterte det store nyvertidskriftet i norske aviser. Mange utfalte seg til media om betydningen av omvelvelsen den eksplosive veksten i antall open access utgivere hadde ført til. Inntrykket av utgivere med svakker fagfellevurdering. Svært mange var bekymret med tanke på publikums tillit til forskningen. Noen uker senere lanserte Forskningsministeren og Forskningsrådet Plan S i samarbeid med den europeiske Coalition S, som innebar kutt om publisering i gull open access tidsskrifter. Basert på spørsmålet om hvordan debatten om nyvepublisering har ført til ulike syn på vitenskapelig publisering etter Allmannsens avdeling har vi analysert den norske debatten som fulgte høsten 2018, som en del av vårt masterstudiet i Bibliotek- og Informasjonsvitenskap ved Oslomet.

Metode: Vi har brukt innholdsanalyse og datavektstyret Nvivo for å kategorisere utsagn og aktører i debatten. Resultat: Forskerne er svært bekymret for publikums tillit til forskning. Debatten fraråder tydelig pro- og kritiske meninger om open access publisering, og forskerne er sprøyte bekymret for fagfellevurderingen. Noen polemikere tror det er en forbindelse mellom open access og nyvepublisering. Andre legger skylden på publiseringsgapene og internasjonal forskersamen om å publisere mest muelig. Noen aktører ønsker å ønn opp ved på bele fagfellevurderingsprakseen, mens andre frykter denne utviklingen. Gamske mange aktører setter sin lit til NSDs register over publiseringskanaler, mens andre vinner til at denne liste ikke er nok for å hindre nyvepublisering.

Diskusjon: Vi diskuterer hvordan meningene om dette temaet påvirker universitetsbibliotekene. Plan S møtte stor motstand blant forsker av norske forskere, mens bibliotekarene som deltok i debatten var alle positive til Plan S. Utfordringen med nyvetidskrifter kan øke med innføringen av Plan S, særlig kombinert med en ny organisering av vitenskapelig publisering.

Konklusjon: Debatten viser at det er et stort behov for en oppdatert kvalitet over fagfellevurderte og kvalitetssikrede publiseringskanaler, der NSDs register er en god start. Bibliotekarene har spesiell ekspertise om metadataformater og informasjonskompetanse og kan hjelpe forskere med kvalitetsvurdering.